

UTAJÄRVI 14

Kohteen nimi: NAURISNIVAN YLÄPUOLI (Iso-Huouseus)

Määrittely ja mj-luokka: Lapinpato. II.

Peruskartta: 3424 08 PUOLIVÄLINHARJU
 Koordinaatit: p = 7203 05, i = 3484 28, z = n. 105

Kylä ja alue: Sanginjärvi, Vuotto
 (Utajärven ulkopalsta Ylikiimingin Vuotossa)

Tila: 1
 Omistaja 1:

Syyskuun alussa 2003 ilmoitti Anja Henttunen (Tallikuja 1, 91500 Muhos tai Vuoton Joutsen, Ylikiiminki, p. 0400 – 183035) allekirjoittaneelle Pohjois-Pohjanmaan museoon Kiiminkijoen veden olevan poikkeuksellisen alhaalla kuivan kesän jäljiltä. Alhainen vedenpinta oli paljastanut joen poikki ulottuvia kivipatoja. Ne päästiin katsomaan 17.9.2003. Tuolloin tavattiin kolme patoa (kohteet Ylikiiminki 2 ja 52 sekä Utajärvi 14). Lisäksi tarkastettiin Henttusen opastuksella joen eteläpuolella oleva röykkiömäinen kivirakenne.

Kohde sijaitsee Ylikiimingin kirkosta n. 25 km itäkaakkoon Kiiminkijoen Houseuslammen yläpuolisen kosken, Ison-Houseuksen, niskalla Isosta-Vuotungista viitisen kilometriä itäkaakkoon. Lähimmät talot ovat puolisen kilometriä alavirtaan Houseuslammen rannoilla. Rantatörmät ovat suhteellisen matalat. Pohjoisrannalla on pieni niemi, jonka lounaispuolella on pieni saareke.

Niemekkeen länsirannalta lähtee kivipato lounaaseen kohti saarekettä, jonka vastarannalta se jatkuu suoraan joen etelärannalle. Käynnin aikana vesi oli poikkeuksellisen matalalla ja muutamat padon ylimmistä kivistä oli näkyvillä. Molemmissa padon osissa hahmottui jonkinlainen aukko saarekkeen rannan tuntumassa. Padon leveyttä oli hankala arvioida, se lienee noin kahden kolmen metrin luokkaa. Rakenne ei ollut kovin kompakti, ehkä luontaista kivikkoja on rakennettaessa käytetty hyväksi, joten padon tarkka hahmottaminen oli hankalaa.

Kohteesta ilmoitti Anja Henttunen. Kyseessä on ilmeisesti sama kivipato, jonka A.H. Snellman mainitsee (SMYA IX, s. 122-123) ja joka on aiemmin tarkemmin paikantamaton kohde Utajärvi 14. Snellman kertoo myös, että "padon yläpuolella jokitörmässä on "lapinhautoja". Lisäksi hän kertoo, että paikalta löydetty kiviesine (KM 2508:51, reiällinen suiponsoikea kiviase). Se on löydetty Naurisnivan yläpuolelta joen rannalta kuivilla olleen hiekkasärkän päältä (SMYA IX, s. 23-24). Törmässä olevia kuoppia saati löytöpaikkaa ei tiedetty etsiä saati tarkastaa, sillä käynnin valmistelun yhteydessä ei Utajärven tietoja käyty läpi.

Kohde tarkastettu: 17.9.2003

Aiemmat tutkimukset: A.H. Snellman, SMYA IX, s. 23-24, 122-123.
 Utajärven inventointi 1987, S. Vanhatalo

Väriinegatiivit (Pohjois-Pohjanmaan Museon kuva-arkisto):

- 39251 Iso-Houseus, lapinpato etelälounaasta
- 39252 Iso-Houseus, lapinpadon koillisosa etelästä/eteläkaakosta (panoraama seuraavan kanssa)
- 39253 Iso-Houseus, lapinpadon eteläosa etelästä/eteläkaakosta (panoraama edellisen kanssa)

Kartta: 3424 08 PUOLIVÄLINHARJU, p. 1976

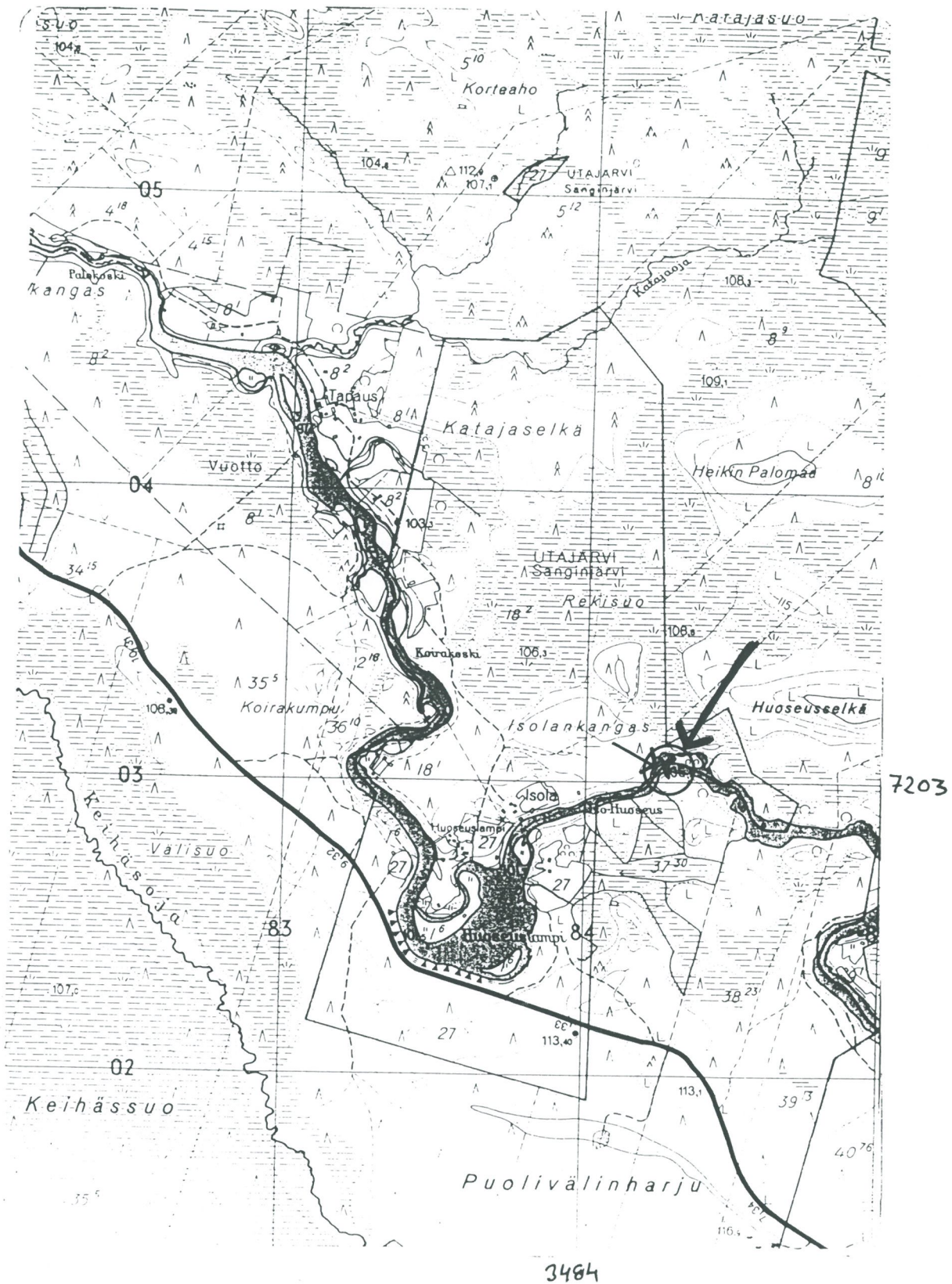
Oulussa 22.04.2004

Mika Sarkkinen M.S.

Mika Sarkkinen
 tutkija, PPM

UTAJÄRVI 14 Naurisnivan yläpuoli

Lapinpato, (kiviesineen löytöpaikka ja maakuoppia?)

3424 08 PUOLIVÄLINHARJU

p = 7203 05

Utajärvi, Vuotto (ulkopalsta Ylikiimingissä)

i = 3484 28

Tark. M. Sarkkinen 2003

z = n. 105